

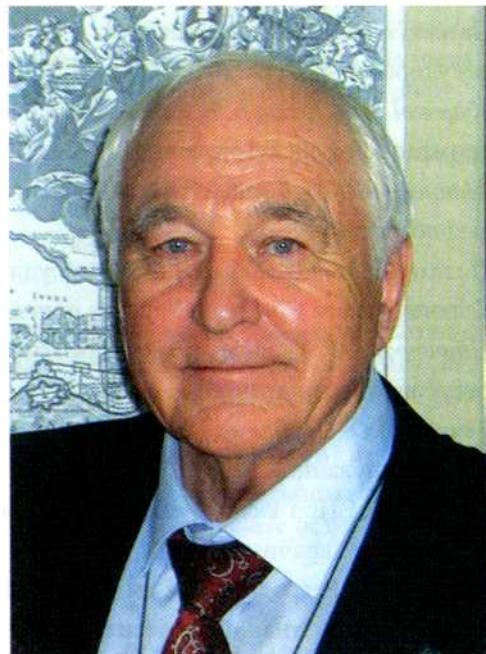
МИКОЛА МЕФОДІЙОВИЧ ДЬОМІН

15 вересня цього року виповнилося 85 років від дня народження та 60 років професійної діяльності Миколи Мефодійовича Дьоміна.

Микола Мефодійович – спадковий архітектор. Його батько Мефодій Михайлович – відомий архітектор-містобудівник та спеціаліст у галузі реставрації пам'яток архітектури – з дитинства заличував сина до практичної роботи. Таке спілкування з батьком сформувало не тільки природний потяг до професії, але й наклало відбиток на все його подальше ставлення до роботи, почуття професійної гідності та відповідальності.

Свою самостійну науково-творчу діяльність Микола Мефодійович розпочав наприкінці п'ятдесятих років минулого століття після закінчення у 1956 році архітектурного факультету Київського інженерно-будівельного інституту. Саме тут, навчаючись під орудою видатних архітекторів і педагогів – М. Гусєва, В. Зумера, І. Кирищенка, В. Колеснікова, С. Колотова, В. Онащенка, П. Приходька, О. Сидоренка, П. Черниша, Я. Штейнберга, В. Юрівського та ін., він сформувався як творча особистість.

Після нетривалої роботи в Челябінському відділенні ГПВІ «Уральський промбудпроект» (1956–1957), де він одержав цінний практичний досвід архітектурного проектування, Микола Мефодійович у 1957 році прийшов на роботу до інституту містобудування Академії архітектури УРСР. У ті часи Академія архітектури практично була місцем зібрання професійної еліти. Інститут містобудування, де Микола Мефодійович працював майже 18 років, очолювали відомі фахівці містобудівництва – О. Касьянов, В. Орехов, А. Станіславський. Тут працювали такі знані

авторитети містобудівної справи, як В. Артемчук, Д. Богорад, Г. Делеур, А. Іванова, М. Тютюн, А. Хорхот, що створювали неповторну ділову та творчу атмосферу і тим самим сприяли науковому зростанню молодих фахівців.

Микола Мефодійович був серед тих, хто стояв біля джерел сучасної містобудівної науки. Саме йому належать фундаментальні дослідження закономірностей змін якісних характеристик населених місць залежно від зміни їх кількісних параметрів та місця в системі просторових суспільно-економічних зв'язків і регіональних особливостей.

У період 60-х років під керівництвом Миколи Мефодійовича було виконано ряд великомасштабних науково-проектних робіт, таких як «Схема районного планування Київської області», «Прогноз розвитку міст Казахстану», комплекс досліджень у галузі систем міжселищного обслуговування населення тощо.

Уже в ті роки він став визнаним в Україні та за її межами фахівцем-експертом ООН, Держплану УРСР і Держплану СРСР, членом містобудівної ради при головному архітекторі міста Києва, науково-технічної ради Держбуду тощо.

У 1976–1986 роках Микола Мефодійович обіймав посаду начальника Управління Генерального плану м. Києва Головківпроекту. Саме в цей період він став керівником унікального комплексу робіт зі складання третього післявоенного генерального плану Києва на період до 2005 року. Затверджений урядом України у 1986 році цей генплан – єдиний серед цього покоління генеральних планів найкрупніших міст країни – був удостоєний премії Ради Міністрів СРСР.

Розроблений із застосуванням принципово нових методологічних підходів, генплан Києва у 80-ті роки ХХ століття слугував взірцем для складання третього післявоенного покоління генпланів найбільших міст СРСР – Москви, Ленінграда, Мінська, Ташкента, Харкова, Одеси та ін.

Загалом Микола Мефодійович – автор понад 60 значних містобудівних проектів, серед яких генеральні плани Києва 2002 та 2016 років, Гюмрі (Вірменія, 1989); концепція розвитку Караганди (Казахстан, 1992); районне планування Київської (1972) та Вінницької (1973) областей; детальне планування столичних житлових районів Оболонь (1980), Троєщина (1981), Осокорки (1983).

З 1988 до 2002 року Микола Мефодійович очолював Державний науково-дослідний інститут історії та теорії архітектури і містобудування – провідну установу з проблем вивчення архітектурно-містобудівної спадщини України. Саме в цей час під його керівництвом на підґрунті попередніх напрацювань була виконана низка фундаментальних робіт,

серед яких «Правила забудови історичного центру Києва» (1998), «Створення та ведення системи міського кадастру в м. Києві» (2002), «Історико-архітектурний та історико-містобудівний опірні плани м. Києва» (2002).

З 1990 року Микола Мефодійович керує персональною творчою архітектурною майстернею. За ці роки виконано десятки архітектурних проектів, багато з яких реалізовані або перебувають у стадії реалізації. Це проекти реконструкції готелю «Прем'єр-Палац», Першого інвестиційного банку, торговельного центру по вул. Борщагівській, 154, проекти ряду великих житлових комплексів, громадських центрів і виробничих об'єктів у Києві.

Науковий доробок Миколи Мефодійовича становить понад 250 наукових праць у галузі управління розвитком містобудівних систем, актуальних проблем архітектури і містобудування, територіального планування, охорони культурної спадщини, створення містобудівних інформаційних систем, серед яких: посібник з проектування «Пригородные зоны крупных городов» (1970), монографії «Методологические основы районной планировки» (1975), «Социально-экономическое развитие крупного города как объекта имитационного моделирования» (1982), «Управление развитием градостроительных систем» (1991), «Містобудівні інформаційні системи. Містобудівний кадастр» (2015) та ін.

Особливе місце в діяльності Миколи Мефодійовича займає робота з підготовки кадрів. З 1986 року він очолює кафедру міського будівництва Київського національного університету будівництва та архітектури. Під його керівництвом підготовлено тисячі інженерів та архітекторів-урбанистів, захищено понад 40 кандидатських та 13 докторських дисертацій. Кафедра проводить велику методичну та координаційну роботу зі спеціальності серед 16 споріднених кафедр у різних вузах України.

Микола Мефодійович активно працює на редакційній ниві як головний редактор і член редколегії кількох періодичних видань, веде велику громадську діяльність. Він кілька десятків років був членом Президентської ради спілки архітекторів України, в нинішній час є членом Комітету з Державних премій України в галузі архітектури, членом містобудівної ради при головному архітекторі м. Києва, членом архітектурно-містобудівної ради та науково-методичної ради Мінрегіонбуду України, заступником голови експертної ради ВАК, до 2009 року був членом Комітету з Державних премій України в галузі науки і техніки. Микола Мефодійович був засновником та понад 15 років Головою спеціалізованої вченої ради при Київському національному університеті будівництва і архітектури.

тури й дотепер залишається її членом, також він є членом ряду інших спеціалізованих вчених рад.

Нині Микола Мефодійович Дьомін – доктор архітектури (1988), професор (1990), народний архітектор України (2011), лауреат премії Ради Міністрів СРСР (1989), лауреат Державної премії України в галузі архітектури (1997), кавалер ордена «За заслуги» III ступеня (2002). Нагороджений Золотою медаллю АМУ (2006) та іншими медалями, відзнаками Міністерства освіти України: «Відмінник освіти України» (2001), «Петро Могила» (2006), «За наукові досягнення» (2011), відзнакою Київського міського голови «Знак пошани» (2001).

За видатні здобутки в галузі професійної діяльності Миколу Мефодійовича обрано президентом Спілки урбаністів України (1992), дійсним членом (1995) та віце-президентом Української академії архітектури (1997), професором та дійсним членом Міжнародної академії архітектури (2000), член-кореспондентом Національної академії мистецтв України (2001), іноземним членом Російської академії архітектури і будівельних наук (1993), почесним членом Української академії наук (2004), почесним членом Російської академії мистецтв (2007), дійсним членом ІКОМОС (1995).

Найщиріші і найкращі побажання міцного здоров'я, щастя і нових творчих успіхів Вам, шановний Миколо Мефодійовичу!

За дорученням редколегії:

Є.Ю. Лішанський

Заслужений архітектор України, професор МААМ

O.I. Сингаївська

Доктор технічних наук, професор